

cele mai vechi monede, emise la începutul sec. IV î.e.n. și cele bizantine timpurii din sec. VI e.n. nu există o întrerupere evidentă. În lista prezentată de I. Iurukova se remarcă tipuri și variante noi de monede. Autoarea, studiind materialul numismatic, a înțeles să se folosească de observațiile obținute în determinarea diferitelor evenimente istorice. De pildă, D-sa conchide că între 238 și 254 așezarea de la Pernik n-a fost atinsă de incursiunile goților. Astfel de concluzii și considerații se întind la tot pasul în capitolul redactat de Iordanka Iurukova.

Partea de încheiere a volumului Pernik (p. 262–268) este semnată de Iordanka Čangova, care operează o trecere în

revistă a datelor generale obținute de colaboratoarele sale de la Pernik.

Volumul pe care l-am recenzat oferă un bogat material arheologic, din vremuri diferite, care este de natură să arunce o lumină nouă asupra istoriei regiunilor din vestul țării vecine din cele mai vechi timpuri și până în sec. VI e.n. Rezultatele căpătate în cercetările arheologice de la Pernik vor folosi desigur și cercetătorilor din țara noastră care își apleacă atenția în special asupra problemelor lumii dace și romane.

Capitolele volumului monografic sînt însoțite de fiecare dată de o ilustrație adecvată, cum și de rezumate în limbile rusă și franceză.

Petre Diaconu

Acta Musei Porolissensis, 6, Zalău, 1982.

Cel de-al VI-lea volum al cunoscutei publicații a Muzeului de istorie și artă Zalău se impune, ca și precedentele, alit prin numărul cuprinzător de pagini (524), cit mai ales prin varietatea și valoarea științifică și documentară a studiilor și notelor publicate. Întregul material este distribuit în cadrul a șase mari rubrici și anume: istorie veche și arheologie, istorie medie, istorie modernă, istorie contemporană, muzeografie și etnografie. În general se poate vorbi de un echilibru între rubrici, cu excepția celor rezervate istoriei moderne și etnografiei, care apar oarecum văduvite în raport cu celelalte.

Tematica abordată de fiecare rubrică în parte se referă la probleme variate și în bună măsură actuale, care, împreună, vin să aducă un plus de informații însemnate, necesare unei mai bune cunoașteri a istoriei județului Sălaj și implicit a istoriei noastre naționale. Aceeași tematică scoate în evidență și cu acest prilej preocupările științifice ale Muzeului din Zalău și rezultatele fructuoase ale colaborării acestuia cu specialiști din alte centre transilvănene.

Din prima rubrică, cuprinzând articole de arheologie și istorie veche, rețin atenția contribuțiile referitoare la o serie de descoperiri de la Porolissum sau din Provincia Dacia în general, multe dintre acestea revenindu-i lui N. Gudea. Din rîndul acestora ar fi de remarcat articolele cu privire la vasul decorat cu șerpi, seria de perle romane, activitățile metalurgice și descoperirea de caracter creștin, toate de la Porolissum, la care se adaugă studiul cu caracter mai general intitulat „Economie, populație și societate în Dacia postaureliană (275–380 e.n.)”, semnat de E. Chirilă și N. Gudea. Acest studiu pune desigur în discuție o serie de probleme majore privind istoria Daciei intracarpatică după retragerea romană, probleme ce merită toată atenția. Vorbind despre circulația și economia monetară a acestei perioade, autorii au pierdut din vedere amplul studiu dedicat circulației monetare postaureliene în Dacia, publicat în SCIVA, 26, 1975, 4, p. 441–485, suprasolicitudinose, în schimb, altele ce nu sînt strîns și de fiecare dată legate de temă.

În următoarele două rubrici în care sînt tratate subiecte de istorie medie și modernă ar fi de remarcat, pentru prima

parte, cele două tezaure monetare de la Zalău (sec. XII – XIII și de la Romita (sec. XVII – XVIII), precum și studiile cu privire la populația Sălajului în sec. XVIII și la istoricul localității Răstoci (III). Istoria modernă este prezentă doar cu două articole, unul tratînd despre satul Girbou și împrejurimi, iar celălalt despre unele aspecte ale mișcării muncitorești din Sălaj (sec. XIX – XX).

Un volum ceva mai însemnat este acordat istoriei contemporane unde întîlnim, printre altele, subiecte cu privire la: procesul de integrare a județului Sălaj în structurile statului național unitar român, frămîntări țărănești (1918–1921) și aspecte ale mișcării revoluționare a tineretului din Sălaj, sistemul de apărare a frontierei de vest a țării (1937–1940), date despre pierderile României prin dictatul de la Viena și realizarea unității depline a clasei muncitoare din țara noastră (1945–1948).

În penultima rubrică, rezervată muzeografiei, cărții vechi românești, unor personalități sălăjene și istoriei culturii sînt inserate o serie de contribuții de profil, din rîndul cărora ar fi de subliniat cele despre: cartea veche din Sălaj, concepția pedagogică a lui Simion Bărnuțiu în perioada activității lui la Blaj, documente inedite privind unele acțiuni culturale ale sălăjenilor după unirea Transilvaniei cu România, contribuții la istoria presei românești la Sălaj și despre personalitățile Petre Dulfu (corespondență literară inedită) și Gavril Trif.

Etnografiei, cu care se încheie volumul, îi sînt dedicate două articole, unul tratînd despre cetele de flăcăi în unele localități ale județului Sălaj, iar celălalt despre activitatea Muzeului de istorie și artă din Zalău pe anul 1981.

În totalitatea sa, volumul lasă o bună impresie, atît sub aspect științific, cît și din punct de vedere redacțional. Ilustrația se prezintă în general bună și îngrijită, contribuind la reușita și la ținuta demnă de apreciat ale prezentei publicații, care, desigur, va fi primită cu mare interes de specialiști, atît în țară cît și peste hotare.

C. Preda